

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖ TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2018

Suomen Lääketieteen Säätiö sr on vuonna 1960 perustettu suomalaista lääketieteellistä tutkimustyötä tukeva säätiö. Säätiö on kymmenen viime vuoden aikana jakanut apurahoja yhteensä yli 20 miljoonaa euroa.

Yksityishenkilöiden ja elinkeinoelämän tekemät lahjoitukset ovat keskeinen säätiön varojen lähde.

Kertomusvuonna apurahoja ja palkintoja myönnettiin noin 2,2 miljoonaa euroa 160 tutkijalle ja tutkimusryhmälle.

YLEISTÄ

Säätiön toiminnan tavoite on suomalaisen lääketieteellisen tutkimustyön ja koulutuksen tukeminen. Säätiö tukee erityisesti nuoria lääketieteen tutkijoita.

APURAHAT JA PALKINNOT

Vuonna 2018 säätiö myönsi yleisessä haussa apurahoja 2 026 000 euroa (vuonna 2017 1 981 500) 208 (156) tutkijalle. Käsiteltyjä apurahahakemuksia oli kaikkiaan 710 (801). Post doc poolista myönnettiin erillisissä hauissa yhteensä 161 000 euroa (135 000) kolmelle tutkijalle. Lisäksi myönnettiin Pohjolan ja Suomi -yhtiön lääketieteen palkinto 20 000 euroa emeritusprofessori Markku Mäelle. Myönnettyjen apurahojen ja palkintojen yhteissumma oli 2 188 750 euroa (2 426 500). Luettelo apurahojen saajista on liitteenä 2.

Apurahatarjontaa kehitetään pitkäjänteisesti. Vuonna 2010 apurahiin lisättiin Eka-apuraha, 12 kuukauden tutkimusapuraha, vuonna 2013 tutkijatohtorin apuraha (post-doc) ja vuonna 2015 palaavan tutkijan apuraha. Vuonna 2017 käynnistettiin yhteistyö Suomen Akatemian kanssa.

Tutkimustyötään aloittaville lääketieteen opiskelijoille ja lisensiaateille jaettiin **Eka-apurahoina** 275 000 euroa (172 500). Apurahan saajia oli 110 (69) ja apurahan määrä 2 500 euroa.

Kannustusapurahoina nuorille väitöskirjaansa valmisteleville ja uraansa aloittaville tutkijoille myönnettiin kertomusvuonna 305 000 euroa (190 000). Apurahan saajia oli 61 (38). Apurahan määrä oli 5 000 euroa.

Tutkimusapurahat mahdollistavat 4, 8 tai 12 kuukauden päätoimisen työskentelyn tutkimuksen parissa. Näitä apurahoja myönnettiin 396 000 euroa (549 000) yhteensä 29 (42) tutkijalle. Apurahan määrä saajaa kohti oli apurahakauden pituuden mukaan 9 000 (29 kpl), 18 000 (7 kpl) tai 27 000 euroa (6 kpl).

Post doc pooli jakaa apurahoja tutkimukseen ulkomailla. Säätiöiden yhteisen poolin ansiosta ulkomaille lähtöön voi saada riittävän apurahan yhdellä hakemuksella. Pooliin kuuluvat 13 säätiötä ovat varanneet tarkoitukseen yhteensä 3,2 milj. euroa vuosittain. Vuonna 2018 säätiö myönsi kolmelle post doc -tutkijalle yhteensä 161 000 euroa.

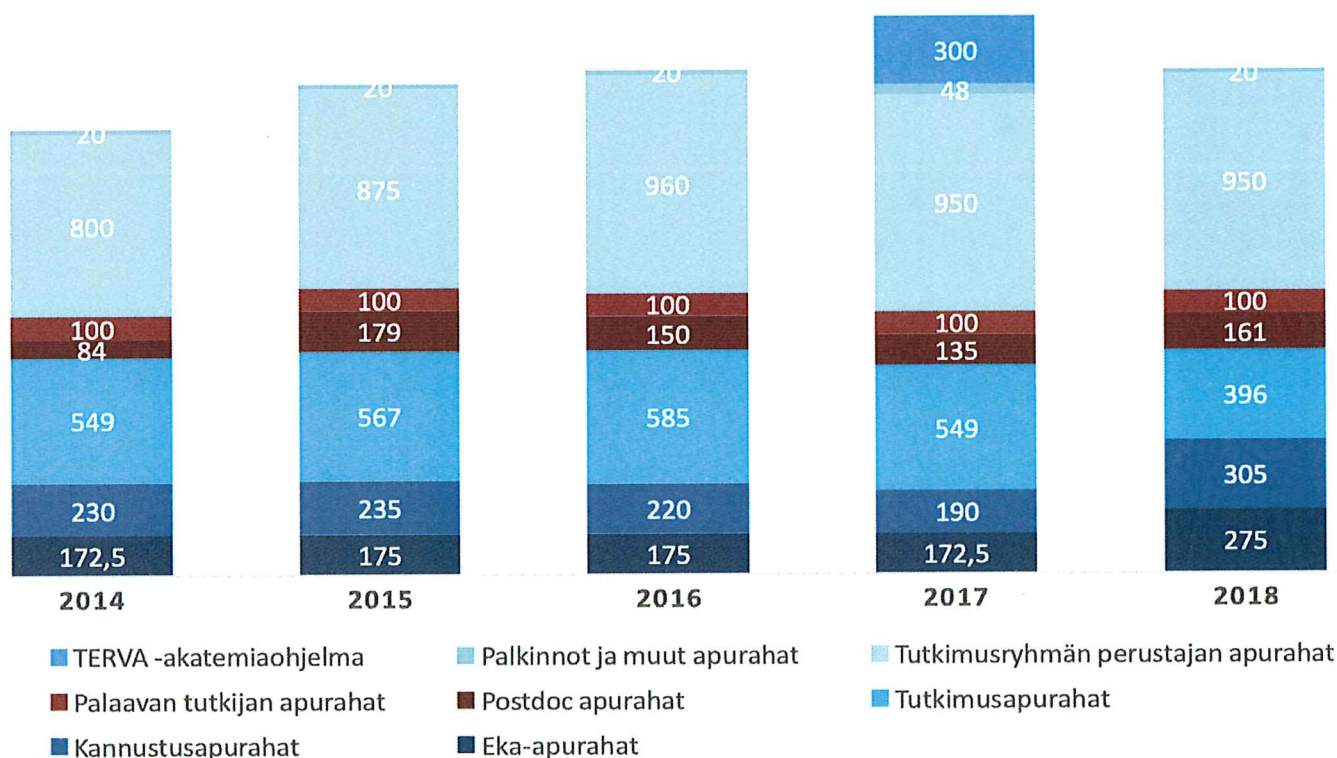
Tutkimusryhmän perustajan apurahojen kohderyhmänä ovat väitelleet lääkärit. Nämä apurahat mahdollistavat päätoimisen tutkimuksen ilman päätoimen päivittäisiä velvoitteita 18 kuukauden ajaksi kolmen vuoden aikana. Apurahoja myönnettiin 6 (5) tutkijalle/tutkimusryhmälle yhteensä 950 000 euroa (950 000). Apurahan määrä oli 200 000 tai 150 000 euroa kolmelle vuodelle. Lisäksi myönnettiin kaksi **Palaavan tutkijan apurahaa** suuruudeltaan 50 000 euroa.

Tieteellä terveyteen (TERVA) - akatemiaohjelma tukee rohkeita uusia tutkimusavauksia merkittävistä sairauksista aiheutuvien terveysongelmien ratkaisemiseksi. Ohjelmalla tavoitellaan tieteen uusiutumista ja korkeaa vaikuttavuutta, sekä myös uudenlaista yhteistyötä sairauksien tutkimusta tukevien rahoittajien ja säätiöiden kanssa. Yhteistyössä ovat mukana Aivosäätiö, Lastentautien tutkimussäätiö, Suomen Lääketieteen Säätiö ja Syöpäsäätiö.

Säätiö myönsi 2017 Terva-ohjelman apurahan 300 000 euroa vuosille 2018-2020 professori Kirsi H. Pietiläisen johtamalle konsortiolle tutkimukseen Rasvakudoksen mitokondrioaktiivisuuteen perustuva lihavuuden yksilöity hoito. Hankkeessa pureudutaan yhteen tärkeimmistä kansanterveydellisistä ongelmista, liikalihavuuteen. Hanke täyttää myös korkean kansainvälisen kunnianhimoisuuden tason. Rahoitus on yhteensä 1,5 miljoonaa euroa, josta Suomen Akatemian osuus on 1,2 miljoonaa euroa. (<http://www.aka.fi/TERVA>)

Säätiö on eräs merkittävistä lääketieteellisen tutkimuksen tukijoista maassamme. Kuvassa 1. on esitetty toteutunut kehitys ja eri tarkoituksiin myönnetyt apurahat.

MYÖNNETYT APURAHAT TUHATTA EUROA

Kuva 1. Myönnettyt apurahat (1000 euroa) 2014-18.

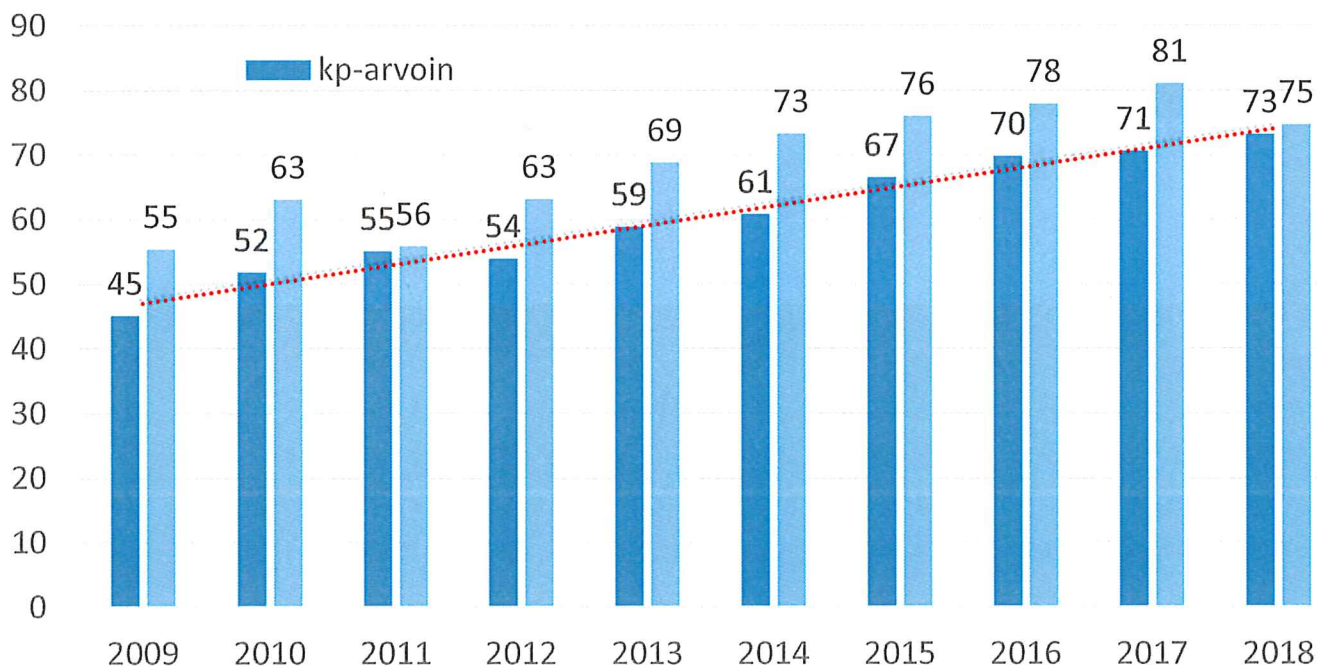
SÄÄTIÖN VAROJEN HOITO

Säätiön tavoitteena on pitkällä aikavälillä jakaa keskimääräistä omaisuuden reaalia nettotuottotasoa vastaava määrä apurahoina ja palkintoina. Vuosittain myönnettävien apurahojen määrä on ollut kymmenen vuoden aikana keskimäärin 3,4 prosenttia taseen omasta pääomasta. Vuonna 2018 jaettu apurahasumma oli 3,0 prosenttia ja koko varojenkäyttö 3,4 prosenttia taseen omasta pääomasta.

Säätiön sijoitukset on hajautettu eri omaisuusluokkiin ja maantieteellisesti tuotto ja riski huomioon ottaen. Hajauttamisella tuetaan tuottotavoitteen saavuttamista pitkällä aikavälillä. Osakkeiden osuus säätiön sijoituksista oli vuoden lopussa 59,6 prosenttia (61%). Sijoitusomaisuuden allokaatio vuoden lopussa ilmenee alla olevasta taulukosta:

Korkosijoitukset	31,6%
Osakkeet	59,6%
Vaihtoehtoiset sijoitukset	8,7%

Sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2019 oli -5,7% (8,2%). Sijoitusomaisuuden markkina-arvo oli vuoden lopussa 74,7 M euroa (81,1) ja kirjanpitoarvo oli 73,9 miljoonaa euroa (73,2). Sijoitusomaisuuden kehitys viimeisen kymmenen vuoden aikana (miljoonaa euroa) on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Sijoitusomaisuuden kehitys 2009-2018

Salkunhoitajien menestymistä ja kuluja vertaillaan säännöllisesti. Salkunhoitajat toimittavat sijoituksista myös vastuullisuustarkastelut. Kertomusvuonna salkunhoito kilpailutettiin ja salkunhoidon tehokkuuden kasvattamiseksi päätettiin keskittää kahdelle varainhoitajista. Muutokset toteutettiin vuoden 2018 aikana.

Säätiö on lisäksi salkun tuotto/riski suhteen parantamiseksi päättänyt allokoida 10-15% varoistaan vaihtoehtoisin sijoituksiin. Vaihtoehtoisten sijoitusten varainhoitoa tehdään yhteistyössä kahden palveluntarjoajan kanssa.

Säätiön ja rahastojen tilikauden tulos ennen rahastosiirtoja oli 1,0 M euroa (3,0), rahastosiirrot -0,6 M euroa (1,4) ja säätiön tilikauden ylijäämä 0,3 M euroa (1,6).

LAHJOITUKSET

Kertomusvuonna T W Lilljan säätiö sr sulautui Lääketieteen Säätiön kanssa. Sulautumisen seurauksena syntyi Lilljan säätiön rahasto, jonka varat tilinpäätöshetkellä ovat 933 926 euroa. Rahaston varat käytetään lääketieteellisen tutkimustyön tukemiseen ja edistämiseen Suomessa. Säätiö kiittää lahjoittajia saamastaan tuesta.

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Säätiöllä oli toimintavuonna sääntöjen mukainen Duodecimin valtuuskunnan valitsema neuvottelukunta. Neuvottelukunta valitsee hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat, käsittelee tilinpäätöksen ja toimintasuunnitelman sekä päättää hallituksen ja valiokuntien palkkioista. Niiden jäsenet on todettu liitteessä 1.

Hallitus päättää apurahojen ja Pohjolan ja Suomi-yhtiön lääketieteen palkinnon jaosta, valvoo varainhankintaa ja hoitoa sekä hyväksyy tilinpäätöksen ja laatii toimintasuunnitelman. Hallitus on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, apurahojen jakoperiaatteet, sijoitustoiminnan periaatteet ja säätiön lähipiiriohjeen. Nämä tarkistetaan vuosittain. Hallitus piti seitsemän kokousta ja kolme sähköpostikokousta.

Hallituksen apurahapäätökset valmisteltiin kolmessa asiantuntijaelimessä. Tutkimusryhmän perustajan ja Palaavan tutkijan apurahahakemukset arvioi säätiön apurahavaliokunta. Eka-, kannustus- ja tutkimusapurahahakemukset arvioi säätiön stipendivaliokunta. Post doc -hakemukset arvioi post doc -poolin asiantuntijaryhmä, jossa säätiön edustajina toimivat Oskari Heikinheimo ja Anne Remes. Suomen Akatemian Terva-ohjelman johtoryhmässä toimivat Tapio Visakorpi ja Anne Remes.

Säätiön apurahajärjestelmä uusittiin toimintavuonna. Apurahanhakijat ja arvioijat ovat antaneet myönteistä palautetta uudesta Rimbertyjärjestelmästä.

Sijoituspäätösten valmistelusta vastasi toimikunta johon kuuluivat puheenjohtajana Hanna Hiidenpalo Harri Pynnä ja sihteerinä asiamies. Toimikunta kokoontui kaikkiaan kuusi kertaa. Sijoituspäätösten valmistelua vahvistettiin vakinaistamalla sijoitustoimikunnan toiminta. Toimikunnalle hyväksyttiin työjärjestys, jossa kuvataan sen rooli ja tehtävät. Toimintavuoden aikana uudistettiin varainhoitoso-

pimukset, käynnistettiin säännölliset tapaamiset varainhoitajien kanssa neljännesvuosittain, jatkettiin vaihtoehtoisten sijoitusten ohjelmaa ja kehitettiin sijoitusraportointia.

Viestintäryhmä Annukka Mickelsson johdolla vastasi viestintäasioiden valmistelusta ja piti neljä kokousta. Säätiön kotisivut uusittiin ja samalla säätiön graafinen ilme päivittyi modernimmaksi. Säätiö otti viestintä ja vuorovaikutuskanavana käyttöön sosiaalisen median, jossa säätiön käyttämä viestintäkanava on Twitter. Myös kahdesti vuodessa ilmestyvä uutiskirje on uusi kanava säätiön viestintään ja tavoittaa yli 2000 vastaanottajaa. Saamansa vastaanoton perusteella se on tarpeellinen ja kaivattu. Vuoden aikana tehtiin ammattimaista mediaviestintää, mm. julkaistiin tiedotteita uudesta puheenjohtajasta ja apurahahausta- ja päätöksistä sekä tehtiin mielipidekirjoitus. Säätiö sai näkyvyyttä mm. seuraavissa medioissa: Acatiimi, Kaleva, Mediuutiset, Maaseudun tulevaisuus, Lääkärilehti, Potilaan lääkäri-lehti ja Verkkouutiset.

Säätiön osa-aikaisena asiamiehenä toimi DI Jouni Lounasmaa. Toimistopalvelut ostetaan Duodecim-seuralta. Säätiön sihteerinä toimivat HSO-sihtööri Marketta Kaunisto ja Anne Teeriaho.

Omaisuuksienhoito- ja taloushallinnon palvelut ostetaan alan yrityksiltä. Ennakonpidätyksen alaisia palkkioita maksetaan asiamiehen lisäksi hallituksen ja valiokuntien puheenjohtajille ja jäsenille. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio oli 9 200 euroa ja jäsenen palkkio 6 600 euroa. Valiokuntien puheenjohtajan palkkio oli 3 300 euroa ja jäsenen palkkio 2 200 euroa. Neuvottelukunnan puheenjohtajalle ja jäsenille ei makseta palkkiota.

RISKIENHALLINTA JA TOIMINTAPERIAATTEET

Hallitus vastaa strategia-asiakirjassa kuvatussa säätiön riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Asiamies vastaa hallituksen ohjeistuksen mukaan riskienhallinnan toteuttamisesta.

Taloudellisista riskeistä merkittävin on sijoitustoimintaan liittyvä epävarmuus. Sijoituksia hoidetaan suunnitelmallisesti ja niihin liittyvää riskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset varainhoitajien välillä, sijoituslajeittain ja maantieteellisesti. Säätiöllä on hyväksytty sijoituspolitiikka, joka muodostaa sijoitustoiminnan riskienhallinnan ohjeen.

Hallituksen sijoitustoimikunta valmistelee sijoitusasiat hallitukselle, laatii ehdotuksen säätiön sijoitustoiminnan periaatteiksi ja sijoitusstrategiaksi, seuraa sijoitusstrategian toteutumista ja arvioi sijoitustoiminnan riskejä valvoo ja ohjaa varainhoitajia sijoitusstrategian toteutuksessa ja kilpailuttaa varainhoitajat määräajoin.

Osa säätiön keskeisistä toiminnoista on ulkoistettu kustannustehokkuuden saavuttamiseksi (omaisuudenhoito, toimistopalvelut, taloushallinnon palvelut). Palvelujen laatuun liittyvää riskiä alennetaan valitsemalla palvelujen tarjoajat huolellisesti, säännöllisellä raportoinnilla ja seurannalla sekä kilpailuttamisella.

Säätiöllä on vastuuvakuutus, joka kattaa hallituksen ja asiamiehen toiminnan.

Säätiöllä on myös luottamustehtävissä toimivien tapaturmavakuutus, joka on voimassa säätiön tehtävissä ja niihin liittyvillä matkoilla.

Säätiön vanhentunut apurahajärjestelmä korvattiin uudella. Samalla päivitettiin henkilötietojen käsittelyä koskeva toimintaohje.

Hallitus tarkastelee säätiön toimintaan liittyviä riskejä kokouksissaan vähintään kerran vuodessa. Hallitus käsittelee vuosittain elokuun kokouksessaan strategian ja toimintaperiaatteet sekä hallituksen työjärjestyksen. Lisäksi hallitus arvioi vuosittain, miten apurahapolitiikalla parhaiten toteutetaan lääketieteellisen tutkimustyön ja koulutuksen tukemista. Hallitus arvioi toimintaansa vuosittain joulukuun kokouksessa. Säätiöllä on hallituksen vahvistama lähipiiriohje.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Säätiö raportoi toimintakertomuksessaan kaikki lähipiiritapahtumat (suppean lähipiirin kanssa) säätiölain ja säätiön hyvän hallintotavan mukaisesti. Säätiön lähipiiriin kuuluvat on kuvattu liitteessä 3.

Säätiön tavanomaiset lähipiiritoimet ovat:

- hallituksen jäsenille maksetaan vuosipalkkio säätiön neuvottelukunnan päätöksen mukaisesti
- tilintarkastajille maksetaan palkkio laskun mukaan
- työsuhteessa olevalle asiamiehelle maksetaan hallituksen päättämän työsuhteen mukainen palkka
- apurahatoimikuntien jäsenille maksetaan neuvottelukunnan päättämä palkkio arviointityöstä. Toimikuntien jäsenet voivat muun luottamustoimen tai sukulaisuussuhteen takia kuulua säätiön lähipiiriin.
- säätiö ostaa sihteeri- ja taloushallintopalveluita Duodecimilta
- säätiö on vuokrannut Duodecimille omistamansa huoneiston osoitteessa Kalevankatu 11
- säätiön lähipiiriin kuuluville voidaan myöntää apurahoja samoin periaattein kuin muillekin apurahanhakijoille.

Säätiön osti toimintavuonna toimistopalveluita Suomalainen Lääkäriseura Duodecimilta. palveluiden ostohinta ja toimitusehdot ovat samat kuin yleisesti markkinoilta hankittaessa.

Säätiön tavanomaisen apurahahaun ja tieteellisen arvioinnin tuloksena myönnettyistä 160 apurahasta yksikään apurahaa ei kohdistunut säätiön lähipiiriin kuuluville. Säätiö ei ole antanut lainoja tai sitoumuksia lähipiiriin kuuluville. Neuvottelukunnalle ei ole maksettu palkkioita. Säätiöllä ei ollut tavanomaisesta poikkeavia lähipiiritoimia vuonna 2018.

Yhteenveto säätiön lähipiiritoimista suppeaan lähipiiriin kuuluvien kanssa on esitetty oheisessa taulukossa. Säätiöllä ei ole tiedossa muita lähipiiritoimia.

Taulukko 1. Säätiön lähipiiritoimet vuonna 2018

Lähipiirisuhde	Lähipiiritoimi	Euroa
Hallituksen jäsenet ja asiamies	Palkkiot ja palkat	-78 110 euroa (-77 060)
Säätiön tilintarkastajat: tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KTM Anu Koivisto KHT; tilintarkastusyhteisö KPMG Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KTM Kirsi Aromäki KHT	Palkkio PwC	-9 405 euroa (-11 195)
	Palkkio KPMG	-4 030 euroa
	Yhteensä	13 435 euroa
Säätiön perustaja Duodecim ry	Ostopalvelus sopimus toimistopalveluista	-20 011 euroa (-20 455)
Säätiön perustaja Duodecim ry	Säätiön huoneiston vuokrasopimus	+18 809 euroa (18 572)
Kiinteistö Oy Ykstoista, Duodecimin konserniin kuuluva tytäryhtiö	Yhtiövastikkeet	-2 773 euroa (-3 004)
Apurahat lähipiiriin kuuluvien perheenjäsenille tai sukulaisille	Apurahat	0 euroa (0)

KULUVAN VUODEN NÄKYMÄT

Vuoden 2019 talousarviossa varattiin myönnettäväksi apurahoina ja palkintoina yhteensä noin 2,2 miljoonaa euroa.

Säätiö osallistuu Suomen Akatemian ja lääketiedettä tukevien säätiöiden yhteiseen Tieteellä terveyteen –akademiaohjelmaan (2018 - 2020) yhteensä 300 000 eurolla kolmen vuoden aikana. Ohjelma tavoittelee rohkeita uusia tutkimusavauksia merkittävistä kroonisista kansansairauksista ja ei-tarttuvista sairauksista aiheutuvien terveysongelmien ratkaisemiseksi.

Säätiön tarkoituksen toteuttamiseksi säätiö pyrkii edelleen tunnettavuutensa lisäämiseen sekä mahdollisten lahjoittajien että lääketieteen tutkijoiden keskuudessa. Tavoitteeseen pääsemiseksi säätiö tekee yhteistyötä viestintätoimiston kanssa.

Säätiö täyttää 60-vuotta vuonna 2020 ja käynnistää juhlavuoden ohjelman valmistelun yhdessä Duodecimin kanssa. Juhlavuonna nostetaan esiin lääketieteen tutkimuksen saavutuksia ja tieteellisen tiedon arvoa. Alustavasti on kaavailtu säätiön osallistumista alueellisille lääkäripäiville, vuosijuhlan järjestämistä, teemanumeroa Duodecim-aikakausikirjaan, mahdollista yhteistä tieteellistä symposiumia ja nuorille tutkijoille suunnattua Tutkijaporttia.

Säätiö on vuorovaikutuksessa muiden lääketieteen tutkimusta tukevien säätiöiden ja tahojen kanssa ja toteuttaa yhteistyössä lääketieteen tutkimuksen tilaa kartoittavan selvityksen. Säätiöiden ja Nuorten Lääkärien Yhdistys ry:n kanssa käynnistetään yhteistyö tutkijanuran houkuttelevuuden kasvattamiseksi. Säätiö osallistuu myös Suomi Areenan keskusteluihin Porissa kesällä 2019.